

УДК 658

Кузнєцов О.С.
магістр

Донецького національного університету імені Василя Стуса

Янчук Т.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу

Донецького національного університету імені Василя Стуса

СУЧАСНА ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ

АНОТАЦІЯ

У статті обґрунтовано управління підприємством як логістичною системою, що дає можливість підвищувати якість і адаптивність управління. Розглядається сутність інноваційної системи організації та управління логістичними системами. Доведено необхідність застосування інноваційних впроваджень у логістичну систему діяльності сучасного підприємства. Проведено дослідження шляхів використання інноваційних методів управління логістичними процесами і розроблено практичні рекомендації щодо їх удосконалення за критерієм якості.

Ключові слова: логістичні операції, інновація, запаси, інформаційні технології, якість.

АННОТАЦИЯ

В статье обосновано управление предприятием как логистической системой, позволяющее повышать качество и адаптивность управления. Рассматривается сущность инновационной системы организации и управления логистическими системами. Доказана необходимость применения инновационных внедрений в логистическую систему деятельности современного предприятия. Проведено исследование путей использования инновационных методов управления логистическими процессами и разработаны практические рекомендации по их усовершенствованию по критерию качества.

Ключевые слова: логистические операции, инновация, запасы, информационные технологии, качество.

ANNOTATION

In article is justified of business management as by logistical system, allows to increase quality and control adaptability. Substance of innovative system of the organisation and control of logistical systems is considered. Necessity of application of innovative implementations to logistical system of activity of modern enterprise is proven. Research of the ways of use of innovative methods of control of logistical processes is conducted and practical recommendations on their improvement on the criterion of quality are developed.

Key words: logistical operations, innovation, reserves, information technologies, quality.

Постановка проблеми. Переважна частина наукових досліджень, що стикаються з проблемою інноваційної діяльності, орієнтовані на виробничу концепцію інноваційного розвитку, в якій вся увага концентрується на продуктових і технологічних новинках. В умовах нестабільного середовища, загострення конкуренції на вітчизняному та міжнародних ринках і пошуку нових резервів у підприємницькій діяльності одним з основних факторів успіху є не тільки виробничі нововведення, а й організаційно-управлінські інновації, зокрема логістичні. Тому нині актуальним питанням є інтенсифікації продукування інноваційних підходів до управління якістю та організацією логістичних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Основні теоретико-методологічні дослідження аспектів проектування та функціонування логістичних систем відображені у працях як вітчизняних, так і закордонних науковців: І. Афанасенка, В. Борисова, М. Василевського, М. Денисенка, О. Карпенка, О. Комеліної, М. Окландера, Дж. Стока, Д. Ламберта, А. Ткачової, А. Харісона і Р. Хоука, Л. Болдирєвої, В. Гневка, Л. Прокопишина, Н. Чухрай, Р. Патора та інших. Однак теоретико-методологічні аспекти формування інновацій в логістиці дослідниками розкриті не повністю, що й викликає необхідність проведення подальших поглиблених досліджень.

Формулювання цілей статті. Мета статті – провести теоретико-методологічні дослідження шляхів використання інноваційних методів управління логістичними процесами і розробити практичні рекомендації щодо їх удосконалення за критерієм якості.

Основний матеріал. Основним завданням менеджменту на підприємстві є створення та практична реалізація із подальшою сертифікацією системи менеджменту якості, що забезпечує постійно стабільну, стійку якість продукції протягом певного періоду часу.

Мета логістичної діяльності, зображена на рисунку 1, досягається у тому разі, коли всі зазначені умови виконуються, тобто потрібний продукт у потрібній кількості належної якості доставляється конкретно визначеному покупцеві у визначений час та у потрібному місці з мінімальними витратами за умови надання належного рівня сервісу.

Логістична діяльність забезпечується виконанням таких операцій, як регламентування технологічних операцій з матеріальними ресурсами, оптимізація рівня запасів, розроблення ефективної системи складування, раціоналізація тари, уніфікація вантажних одиниць, розроблення оптимальних маршрутів і графіків транспортування вантажів, формування ефективної системи сервісу.

Гарантом такої стабільності є наявність у виробника системи менеджменту якості, відповідної визначеним міжнародним вимогам, що базується на концепції TQM. Незважаючи на те, що цю концепцію започатковано ще у 90-х роках ХХ ст., вона не втрачає своєї цінності й

Рис 1. Мета логістичної діяльності [4]

зараз. Відповідно до міжнародних стандартів якості серії ISO 9000 TQM визначається як підхід до управління організацією, націлений на підвищення якості всіх процесів, заснований на участі всіх її членів і спрямований на досягнення довгострокового успіху шляхом задоволення споживача [7].

Концепція TQM є визначальною ланкою для управління матеріальними потоками, що входить до сфери логістики.

Концепція загального управління якістю (TQM) – це концепція, що передбачає всебічне цілеспрямоване, скоординоване застосування систем та методів управління якістю в усіх сферах діяльності: від досліджень і розробок до обслуговування після продажу за участю керівництва і службовців усіх рівнів за умов раціонального використання технічних можливостей.

В основу складників TQM покладена ідея, згідно з якою філософією бізнесу має бути забезпечення якості, що поєднує маркетингову концепцію, аналіз компромісних варіантів витрат і системний підхід. Кожен із цих напрямів – це орієнтація або підхід до ведення бізнесу, які впливають на те, як окремі люди, підрозділи й організації планують, реалізують і контролюють маркетингові та логістичні процеси. Отже, кожен відповідальний за логістичний процес або задіяний у ньому повинен розуміти, яку роль він відіграє в забезпеченні необхідного рівня якості для постачальників, продавців і кінцевих споживачів. TQM підкреслює необхідність постійного вдосконалення логістичної системи та логістичного менеджменту. Процес починається з визначення логістичних вимог (рівнів обслуговування споживача, рівнів запасів, стратегій транспортування). Ці вимоги встановлюються на підставі результатів логістичного аудиту, в процесі якого перевіряються матеріальний менеджмент і аспекти фізичного розподілу загальної логістичної системи. Після того як вимоги задані, процеси періодично аналізуються з погляду виявлення можливостей

для їх все більшого вдосконалення. Розглядаючи весь потенціал логістичних інновацій, не можна оминати новітні логістичні технології вітчизняних та закордонних підприємств. Зокрема, закордонні фірми широко використовують систему MRP (планування потреби в ресурсах) – «комп'ютеризований прийом, зорієнтований на продукт, мета якого – мінімізувати запаси і дотримуватися графіка доставки».

Грунтуючись на минулій інформації, можуть бути переглянуті критерії оцінки постачальників або модифіковані стратегії вхідної логістики; можливо, з деякими відібраними продавцями чи постачальниками можуть бути встановлені відносини в режимі «точно в строк». На цьому етапі розробляється план дій, а також надаються рекомендації, спрямовані на вдосконалення процесу. План дій має визначати поетапні цілі, терміни їх досягнення, вказувати відповідальних за виконання і необхідне ресурсне забезпечення. Логістична команда, що діє на основі цього плану, періодично аналізує хід його виконання. По суті, цей процес нагадує спіраль.

Удосконалений варіант (MRP II) має ширше застосування, ніж MRP, оскільки може бути використаний для планування не лише матеріальних, але й трудових та фінансових ресурсів, виробничого устаткування. Наступним кроком розвитку (після MRP та MRP II) є система ERP (планування ресурсів підприємства), яку визначають як «систему управління бізнесом, що за підтримки багатомодульного прикладного програмного забезпечення інтегрує усі підрозділи окремих функціональних напрямів підприємства» [8, с. 314].

Система DRP (планування вимог з дистрибуції) – «це контроль над запасами і прийоми диспетчеризації, у яких принципи MRP застосовують до дистрибуції запасів, метод поповнення запасів в умовах мультиешелонної побудови бізнесу».

Подальшим розвитком підходів ERP/MRP II стала CSRП-система (планування ресурсів, синхронізоване зі споживачем), яку ще називають «інтегрованою системою підтримання функціонального життєвого циклу виробу», запропоновано компанією Symix [9, с. 128]. Розроблена в Японії система закупівель «точно в строк» (JIT) розглядається «як філософія контролю над запасами, мета якої – підтримувати достатній обсяг матеріалів в необхідному місці і неодмінно в необхідний час, щоб виготовити необхідну кількість продукту» [8]. Створена в Ізраїлі оптимізована виробнича технологія (OPT), як і JIT, спрямована на мінімізацію запасів матеріалів та незавершеного виробництва, скорочення виробничого складника часу виконання замовлення, особливо за потокового і серійного методів виробництва [8, с. 325]. Наприкінці XX ст. отримує застосування логістична технологія Lean production («струнке/плоске виробництво»), сутність якої полягає у творчому поєднанні високої якості, дрібних

розмірів виробничих партій, низького рівня запасів, висококваліфікованого персоналу, гнучкого обладнання [9, с. 140]. У цей час серед логістичних технологій в дистрибуції великого розповсюдження набули різні варіанти системи DDT (логістика, орієнтована на попит), серед яких – ECR, QR та VMI. Система ECR (ефективна реакція на споживача) певною мірою є еквівалентом системи JIT, адаптованої для врахування потреб споживачів. Із системою ECR пов'язана система QR (швидке реагування), що ґрунтується на використанні виробничими й роздрібними фірмами комп'ютеризованих технологій автоматичної ідентифікації товарів для повсякденних ділових операцій, пов'язаних із рухом товарів.

Висновок. Отже, всі практичні та теоретичні рекомендації, засновані на принципах організації управління логістичними операціями, базуються на інноваціях і якості. Використання сучасної концепції логістичного управління забезпечить оптимізацію якості наявних матеріально-технічних і виробничих ресурсів. Удосконалення процесів постачання має базуватися на сорсинговому підході, оскільки цей підхід спрямований на формування каналів постачання, які забезпечуватимуть найнижчі загальні витрати для підприємства.

Для вітчизняних підприємств одним із головних завдань є використання новітніх технологій та інноваційних підходів в управлінні якістю логістичних систем. Щоб ефективно працювала маркетингова система, необхідний певний час, за який власники підприємств усвідомили би, що управління якістю всіх логістичних процесів засноване на інноваційних підходах та новітніх технологіях.

БИБЛИОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мороз О.Я. Формування регіональних логістичних систем: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / О.Д. Мороз / Луцьк. нац. техн. ун-т. Луцьк, 2010. 17 с.
2. Питуляк Н.С. Удосконалення процесів формування системи логістики підприємств / Н.С. Питуляк // Механізм регулювання економіки, 2009. № 3. Т. 2.
3. Приймак В.М. Корпоративные проектноориентированные системы управления бизнесом / В.М. Приймак // Актуальные проблемы менеджмента, маркетинга и логистики Москва, РХТУ им. Менделеева, 2005. 200 с.
4. Болдирева Л.М. Інновації в логістиці: теоретико-методологічні та практичні аспекти // Економіка Крима. № 1 (34). 2011. С. 18–23.
5. Инновационный менеджмент логистических систем: коллективная монография / Под ред. д.э.н., проф. В.А. Гневко. СПб.: Издательство Санкт-Петербургской академии управления и экономики, 2010. 368 с.
6. Прокопишин Л.М. Управлінські інновації та особливості їх використання на машинобудівних підприємствах в сучасних умовах господарювання. URL: <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural>.
7. Чухрай Н. Інновації та логістика товарів: монографія / Н. Чухрай, Р. Патора. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2001. 264 с.
8. Лайсонс К. Управление закупочной деятельностью и целью поставок / К. Лайсонс, М. Джиллингем. М.: ИНФРА-М, 2005. 798 с.
9. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / Под ред. В.И. Сергеева. М.: ИНФРА-М, 2006. 976 с.

REFERENCES:

1. Moroz O.Y. (2010) Formyvanaya regionalnux logistichnux sistem [Formation of regional logistic systems] Lutsk, Ukraine.
2. Pitulyak N.S.(2009) Ydoskonalenyia procesiv formuvunyya systemu logistyky [Improvement of processes of forming the system of enterprise logistics] / N. S. Pytulyak // Mechanism of regulation of economy, 2009. No. 3. T. 2. Lviv, Ukraine.
3. Priymak V.M.(2005) Aktualni problemy menegmenta,marketinga i logistyky [Actual problems of management, marketing and logistics]. RXTU imeni Mendeleeva, Moscow, Russian Federation.
4. Boldureva L.M.(2011) Inovaciyi v logistyci[Innovations in logistics]: theoretical-methodological and practical aspects // Economy of the Crimea. No. 1 (34). 2011. pp. 18–23. Autonomous Republic of Crimea,Ukraine.
5. Innovative management of logistics systems (2010) collective monograph, ed. doctor of economic sciences, prof. VA Rough St. Petersburg: Publishing House of the St. Petersburg Academy of Management and Economics, 2010. 368 p.
6. Prokopushun L.M.(2007) Management innovations and peculiarities of their use at machine-building enterprises in modern economic conditions. URL: <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural>.
7. Chukhray N. (2001) Innovaciyi ta logistyka tovariv [Innovations and logistics of goods]: monograph / N. Chukhray, R. Patora. Lviv: National University "Lviv Polytechnic", 2001 264 pp. Lviv, Ukraine.
8. Laison M. K.(2005) Purchasing Management and Supply Chain / K. Laysonce, M. Gillingham. M.: INFRA-M, 2005. 798 p.
9. Corporate logistics.(2006) 300 Answers to Professional Questions / Ed. YOU. Sergeeva M.: INFRA-M, 2006. 976 p.

Kuznietsov O.S.*Master,**Vasyl Stus Donetsk National University***Yanchuk T.V.***Candidate of Economic Sciences,**Senior Lecturer at Department of Marketing**Vasyl Stus Donetsk National University*

MODERN INNOVATIVE SYSTEM OF THE ORGANISATION AND CONTROL OF LOGISTICAL OPERATIONS

The article justifies business management as by logistical system, allows increasing quality and controlling adaptability. The essence of an innovative system of the organization and control of logistical systems is considered. The necessity of application of innovative implementations to the logistical system of activity of the modern enterprise is proven. Research of the ways to use innovative methods of control of logistical processes is conducted and practical recommendations on their improvement on the criterion of quality are developed.

The basic task of management on the enterprise is the creation and practical realization with subsequent certification of the system of the quality management, supplies constantly stable, steady quality of the production during the determined period of time. The purpose of the logistical activity is reached in that case, when all specified conditions are executed, that is, necessary product in a necessary amount of proper quality is delivered directly to the determined buyer in a determined time and in necessary place with minimum expenditures on the provision of granting of the proper level of service.

All practical and theoretical recommendations on the basis of the principles of the organization of control of logistical operations are based on innovations and quality. Use of the modern conception of logistical control will provide optimization of quality present material and industrial resources. Perfecting of supply processes should be based on the approach, as the given approach is directed to the formation of supply channels that will ensure the lowest general expenses for the enterprise. For domestic enterprises, one of the main tasks is the use of the latest technologies and innovative approaches to quality management logistical systems. A certain time is necessary for the efficient work of the marketing system. During this, the owners of enterprises realized that quality management of all logistical processes is based on innovative approaches and latest technologies.